

Ljndeni

DANIEL
KEYES

24 TVÁŘÍ
BILLYHO MILLIGANA

„Pohlčujúce, často srdcervúce skúmanie ľudskej mysle.“ - Cosmopolitan

24 tváří Billyho Milligana

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Daniel Keyes

24 tváří Billyho Milligana – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

24 TVÁRÍ
BILLYHO MILLIGANA

DANIEL KEYES

24 **TVÁŘÍ**
BILLYHO MILLIGANA

Z angličtiny preložila Zuzana Dudíková

Ljndeni

Daniel Keyes: *The Minds of Billy Milligan*
Copyright © 1981, 1982 by Daniel Keyes and William S. Milligan
Translation © Zuzana Dudíková, 2023
Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2023

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie
sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania
v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom
bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN tištěné verze 978-80-566-3562-9
ISBN e-knihy 978-80-566-3757-9 (1. zveřejnění, 2023) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-566-3758-6 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-566-3756-2 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

*Venované obetiam zneužívania detí,
najmä tým utajeným...*

POĎAKOVANIE

Táto kniha bola napísaná na základe stoviek stretnutí a rozhovorov s Williamom Stanleym Milliganom a ďalšími šesťdesiatimi dvoma ľuďmi, ktorí sa vyskytli v jeho živote. Takmer všetky tieto osoby som v knihe jasne identifikoval a rád by som im vyjadril veľkú vďačnosť za pomoc.

Takisto by som sa chcel úprimne poďakovať ďalším, ktorých spolupráca zohrala významnú úlohu v mojom výskume a vyšetrowaní, ako aj pri písaní a konečnej publikácii tejto knihy, sú to:

Doktor David Caul – medicínsky riaditeľ Athenského centra duševného zdravia, doktor George Harding mladší – riaditeľ Hardingovej nemocnice, doktorka Cornelia Wilburová, Gary Schweickart a Judy Stevensonová – verejní obhajcovia, Alan Goldsberry a Steve Thompson – advokáti, Dorothy Moorová a Del Moore – Milliganova matka a neskorší nevlastný otec, Kathy Morrisonová – Milliganova sestra, ako aj Milliganova blízka priateľka Mary.

Za spoluprácu ďakujem aj personálu týchto inštitúcií: Athenské centrum duševného zdravia, Hardingova nemocnica (najmä Ellie Jonesovej z oddelenia pre vzťahy s verejnosťou), univerzitná polícia Ohiojskej štátnej univerzity, Prokuratúra štátu Ohio, Columbuské policajné oddelenie, Lancasterské policajné oddelenie.

Vďaka a úctu vyjadrujem aj dvom obetiam znásilnenia v areáli Ohijskej štátnej univerzity (vystupujú pod pseudonymami Carrie Dryerová a Donna Westová), ktoré mi dobrovoľne poskytli podrobný opis udalostí z pohľadu obetí.

Chcem sa poďakovať svojmu právnenému zástupcovi Donaldovi Engelovi za dôveru a podporu pri štarte tohto projektu a vydavateľovi Petrovi Gethersovi za neutíchajúci entuziazmus a kritické oko, ktoré mi pomohli spracovať získaný materiál.

Hoci väčšina zainteresovaných so mnou ochotne spolupracovala, niektorí odmietli rozhovory, no napriek tomu sú zdrojom niektorých materiálov:

Názory doktora Harolda T. Browna z Fairfieldskej kliniky duševného zdravia, ktorý Milligana liečil, keď mal pätnásť rokov, sú prevzaté z jeho komentárov, myšlienok, postrehov, citácií a parafráz k zápisu zo súdneho pojednávania. Dorothy Turnerovú a doktorku Stellu Karolinovú z Komunitného centra duševného zdravia Southwest, ktoré ako prvé objavili a diagnostikovali Milliganove alternatívne identity, opisujem na základe stretnutí s Billym, ktoré si jasne pamätal, ich písomných správ, svedeckých výpovedí pred súdom a podľa rozprávania iných psychiatrov a advokátov, ktorí ich poznali a v tom čase s nimi hovorili.

Williamov adoptívny otec Chalmer Milligan, počas súdneho procesu a v médiách označovaný ako jeho nevlastný otec, odmietol o obvineniach proti sebe diskutovať a odmietol aj moju ponuku, aby sa k príbehu vyjadril zo svojho pohľadu. Vo vyhláseniach, ktoré poslal do novín a časopisov, ako aj v publikovaných rozhovoroch popieral Williamove obvinenia o vyhrážkach, týraní a sexuálnom zneužívaní. Údajné skutky Chalmera Milligana preto pochádzajú len z prepisu súdneho pojednávania a výpovedí príbuzných a susedov. V mojich nahrávkach ich potvrdzujú rozhovory s jeho dcérou Challou,

adoptívnou dcérou Kathy, adoptívnym synom Jimom, bývalou manželkou Dorothy a, pravdaže, samotným Williamom Milliganom.

Na záver chcem vysloviť špeciálne uznanie a vďaku svojim dcéram Hillary a Leslie za pomoc a pochopenie v ťažkých dňoch počas spracovávanía materiálov, ako aj svojej manželke Aurei za zvyčajné nápomocné redakčné návrhy, ale aj za vypočutie stoviek hodín zvukových záznamov rozhovorov, ktoré potom vkladala do vyhľadávacieho systému, aby som ľahšie mohol nájsť a vzájomne konfrontovať informácie z rozhovorov. Bez jej povzbudzovania a pomoci by mi dokončenie tejto knihy trvalo ešte niekoľko ďalších rokov.

PREDSLOV

Táto kniha je pravdivým príbehom doterajšieho života¹ Williama Stanleyho Milligana, prvého človeka v dejinách Spojených štátov, ktorý bol uznaný za nevinného zo spáchania závažných zločinov z dôvodu nepričetnosti, pretože mal viacero alternatívnych identít.

Na rozdiel od iných osôb s disociatívnou poruchou identity, ktoré spočiatku v psychiatickej aj populárnej literatúre zostávali v anonymite a skrývali sa za fiktívnymi menami, Milligan sa od momentu, keď ho zatkli a obvinili, stal v očiach verejnosti kontroverznou postavou. Jeho tvár sa objavovala na titulných stranách novín a obálkach časopisov. Výsledky jeho psychiatrických vyšetrení boli témou večerných televíznych novín a novinových titulkov na celom svete. Takisto je prvým pacientom s viacnásobnou poruchou osobnosti, ktorého ako hospitalizovaného v nemocničnom prostredí denno-denne pozorne vyšetrovali. Nálezy jeho alternatívnych identít potvrdzujú svedecké výpovede štyroch psychiatrov a jedného psychológa.

S týmto dvadsaťtiročným mladíkom som sa zoznámil v centre duševného zdravia v meste Athens v štáte Ohio krátko nato, ako ho tam poslali súdy. Na jeho žiadosť, aby som

¹ Myslí sa rok 1981, keď bola prvýkrát vydaná táto kniha. William Milligan dnes už nežije, zomrel na rakovinu v decembri 2014 (pozn. prekl.).

napísal jeho príbeh, som odpovedal, že to záleží na tom, či sa dozviem viac, ako sa už mnohokrát povedalo a napísalo v médiách. Ubezpečil ma, že temné tajomstvá svojich vnútorných osobností nikdy nikomu neodhalil, dokonca ani advokátom a psychiatrom, ktorí ho vyšetrovali. Teraz však chce, aby svet porozumel jeho duševnej chorobe. Priznávam, bol som skeptický, ale aj zvedavý.

Niekoľko dní po našom zoznámení moju zvedavosť ešte umocnil posledný odsek článku s názvom *Desať podôb Billyho* v týždenníku *Newsweek*:

Zostáva nám však niekoľko nezodpovedaných otázok: Ako sa Milligan naučil tzv. Houdiniho únik, ktorý predviedol Tommy (jedna z jeho identít)? A ako si vysvetlíť jeho rozhovory s obetami znásilnenia, ktorým tvrdil, že je „partizán“ a „nájomný vrah“? Lekári si myslia, že Milligan môže mať ešte ďalšie, zatiaľ nepreskúmané identity a že niektoré z nich mohli spáchať aj iné nezistené zločiny.

Keď som sa s Billym, ako ho všetci volali, rozprával sám počas návštevných hodín v jeho izbe na psychiatrii, zistil som, že bol úplne iný ako ten sebaistý mladík, s ktorým som sa stretol po prvý raz. Hovoril váhavo a nervózne mu šklbalo kolenami. Pamäť mal chabú, dlhé úseky mu z nej vymazala amnézia. Vedel všeobecne hovoriť o obdobiach minulosti, na ktoré si hmlisto pamätal, pričom pri bolestivých spomienkach sa mu triasol hlas, no nespomínal si na žiadne podrobnosti. Po niekoľkých pokusoch márnej snahy vydolovať z neho konkrétne zážitky som to chcel vzdať.

Jedného dňa sa však udialo niečo nevídané.

Billy Milligan po prvý raz splynul do jednej osobnosti a odhalil novú identitu – kombináciu všetkých ostatných. Integrovaný Milligan si jasne, takmer úplne pamätal všetky

svoje identity od ich vzniku. Všetky ich myšlienky, činy, vzťahy, tragické skúsenosti aj komické dobrodružstvá.

Zmieňujem sa o tom preto, aby čitateľ pochopil, ako sa mi podarilo zaznamenať Milliganove udalosti z minulosti, osobné pocity aj rozhovory. Všetky materiály použité v tejto knihe mi dal „zjednotený“ Milligan, jeho ostatné identity a ďalších šesťdesiatdva osôb, ktorých životné cesty sa v rôznych obdobiach prekrížili s jeho životom. Jednotlivé scény a dialógy sú nanovo poskladané z Billyho spomienok. Psychoterapeutické sedenia sú prevzaté z videozáznamov. Ja sám som si nič nevymyslel.

Keď som začal písať, narazili sme na vážny problém – časovú súslednosť. Pretože Milligan od raného detstva pravidelne strácal pojem o čase, málokedy venoval pozornosť hodinám alebo kalendárom a často sa hanbil priznať, že nevie, aký je deň alebo mesiac. Postupne sa mi podarilo časovo zoradiť udalosti podľa faktúr, nákupných účteniek, poisťných správ, záznamov zo škôl a zamestnaní a mnohých ďalších dokladov, ktoré som pozbieral od jeho matky, sestry, zamestnávateľov, advokátov a lekárov. Hoci Milligan zvyčajne na korešpondencii neuvádzal dátum, jeho bývalá priateľka si nechala stovky listov, ktoré jej napísal počas dvoch rokov strávených vo väzení. Dokázal som si ich usporiadať podľa dátumov na poštových pečiatkach.

V priebehu prác sme si s Milliganom dohodli dve základné pravidlá:

Po prvé, všetky osoby, miesta a inštitúcie budú mať svoje skutočné mená. Toto však neplatí pre tri skupiny ľudí, ktorých súkromie treba chrániť, a preto sme použili pseudonymy: pacientov na psychiatrii, doposiaľ neobvinených zločincov, s ktorými Milligan prišiel do styku ako maloletý aj ako dospelý a s ktorými som sa nemohol priamo rozprávať, a tri obete znásilnenia v areáli Ohijskej štátnej univerzity vrátane tých dvoch, ktoré súhlasili s rozhovorom.

Po druhé, aby sa Milligan sám neuvrhol do podozrenia v prípade, že niektorá z jeho osobností spomenie zločin, za ktorý by ho ešte mohli obviňiť, dohodli sme sa, že pri opise udalostí použijem literárny jazyk. Zločiny, za ktoré už bol Milligan súdený, sú, naopak, opísané detailne, tak ako doteraz ešte neboli.

Väčšina ľudí, ktorí sa stretli či pracovali s Bilylom Milliganom alebo sú obeťami jeho trestných činov, postupne uznala jeho diagnózu. Mnohí si spomenuli na niečo, čo im povedal alebo čo urobil, a na základe toho diagnóze uverili („Nemohol sa predať tak pretvarovať“). Iní sa naďalej domnievajú, že je klamár a šikovný podvodník, ktorý využil možnosť vyhnúť sa väzeniu tým, že sa dal prehlásiť za nepríčetného. Vyhľadal som všetkých ľudí z obidvoch skupín, ktorí so mnou boli ochotní hovoriť, a získal ich reakcie aj dôvody.

Aj ja som si dlho udržiaval skeptický postoj. Takmer nebolo dňa, keď by som sa nepriklonil na jednu a vzápätí na druhú stranu. V priebehu dvoch rokov, čo som s Milliganom pracoval na tejto knihe, moje pochybnosti o jeho zdanlivo neuveriteľných skutkoch a zážitkoch prerástli do presvedčenia, keď som vyšetrovaním zistil, že sú pravdivé.

Noviny v Ohiu stále živia spory na túto tému, čo je vidieť aj v článku z 2. januára 1981 – tri roky a dva mesiace po spáchaní posledných trestných činov – v denníku *Dayton Daily News*:

KLAMÁR ALEBO OBEŤ?
JEDNO I DRUHÉ
MILLIGANOV PRÍPAD
V NOVOM SVETLE

William Stanley Milligan je utrápený človek s nezávidniahodným životom. Tento človek buď oklamal celú spoločnosť a vyhol sa trestu za násilné trestné činy, alebo je autentickou obeťou disociatívnej poruchy identity. Jedno i druhé je zlý scenár...

Len čas ukáže, či si Milligan robil blázna z celého sveta alebo je jednou z najpoľutovaniahodnejších obetí.

Joe Fenley

Ten čas možno nastal teraz.

D. K.

Athens, Ohio

3. januára 1981

ĽUDIA V MOJEJ HLAVE

Prvých desať

Identity známe psychiatrom, advokátom, polícií a médiám v čase súdneho procesu.

1. *William Stanley Milligan (Billy)*. Vek 26 rokov, pôvodná identita alebo hostiteľ. Neskôr sa spomína ako „neintegrovateľ Billy“ alebo „Billy-U“. Nedokončená stredná škola. Výška 183 centimetrov, váha 86 kilogramov. Má modré oči a hnedé vlasy.

2. *Arthur*. Vek 22 rokov, Angličan. Racionálny, bez emócií, hovorí s britským prízvukom. Samouk vo fyzike a chémii, študuje učebnice medicíny. Číta a píše plynulou arabčinou. Hoci je silne konzervatívny a pokladá sa za kapitalistu, je aj zaprisahaným ateistom. Ako prvý odhalil existenciu ostatných, dominuje na bezpečných miestach a rozhoduje, kto z „rodiny“ vyjde „na svetlo“ a preberie vedomie. Nosí okuliare.

3. *Ragen Vadaskovinič*. Vek 23 rokov, nositeľ nenávisti. Meno má odvodené od výrazu rage again – opäť zúri. Je Juho-slovan², hovorí po anglicky so slovanským prízvukom a vie čítať, písať aj hovoriť po srbochorvátsky. Ovláda karate, vie

² V čase písania knihy až do r. 1991 ešte existovala Juhoslávia ako federácia šiestich štátov (pozn. prekl.).

zaobchádzať so zbraňami a výzbrojou, vyznačuje sa nezvyčajnou silou a je schopný kontrolovať si hladinu adrenalínu. Je komunista a ateista. Má úlohu ochrancu rodiny a žien a detí aj mimo rodiny. Preberá vedomie na nebezpečných miestach. Stýka sa so zločincami a narkomanmi a priznáva protizákonné, niekedy aj násilné skutky. Váži 95 kilogramov, má silné ramená, čierne vlasy a dlhé ovisnuté fúzy. Obrazy, ktoré kreslí, sú čiernebiele, pretože je farboslepý.

4. *Allen*. Vek 18 rokov, podvodník a manipulátor. Práve on najčastejšie komunikuje s cudzími. Je agnostik a drží sa hesla: Užívaj si život na zemi. Hrá na bubnoch, maľuje portréty a ako jediný fajčí. Má blízky vzťah s Billyho matkou. Je rovnako vysoký ako William, ale váži menej – 75 kilogramov. Vlasy má začesané napravo a iba on je pravák.

5. *Tommy*. Vek 16 rokov, majster únikov. Často si ho mýlia s Allenom, ale je nevrlejší a nespoločenský. Hrá na saxofóne, je odborník na elektroniku a maľuje krajinky. Má svetlé vlasy a bledohnedé oči.

6. *Danny*. Vek 14 rokov, ustráchaná povaha. Bojí sa ľudí, najmä mužov, pretože ho nevlastný otec donútil vykopať si hrob a takmer ho pochoval zaživa. Maľuje iba zátišia. Má blond vlasy dlhé po plecía, modré oči, nízku a útlú postavu.

7. *David*. Vek 8 rokov, nositeľ bolesti a súcitu. Prežíva všetku bolesť a utrpenie ostatných identít. Je veľmi citlivý a vnímavý, ale nedokáže dlho udržiavať pozornosť a väčšinou býva zmätený. Má červenohnedé vlasy, modré oči a drobnú postavu.

8. *Christene*. Vek 3 roky, prezývaná dieťa z kúta, lebo v škole musela často stáť v kúte. Je to veľmi múdre dievčatko – An-

gličanka, vie čítať aj písať tlačeným písmom, ale má dyslexiu. Rada kreslí a maľuje kvety a motýle. Má polodlhé blond vlasy a modré oči.

9. *Christopher*. Vek 13 rokov, Christenin brat. Rozpráva s britským prízvukom, je poslušný, no často melancholický. Hrá na harmonike. Vlasy má svetlohnedé ako Christene, ale ofinu má kratšiu.

10. *Adalana*. Vek 19 rokov, lesba. Je hanblivá, samotárska a introvertná, píše poéziu, varí pre ostatných a upratuje domácnosť. Adalana má dlhé čierne vlnité vlasy a hnedé oči, ktoré jej vinou nystagmu nekontrolovane behajú z jednej strany na druhú, preto sa o nej hovorí, že má tancujúce oči.

Nežiaduci

Tieto identity majú od Arthura zákaz „vychádzať na svetlo“, pretože majú nežiaduce charakterové črty. Po prvý raz ich odhalil doktor David Caul v Athenskom centre duševného zdravia.

11. *Philip*. Vek 20 rokov, násilník. Je Newyorčan, má silný brooklynský prízvuk, používa vulgarizmy. Práve zmienka o „Philovi“ vnukla polícii a médiám myšlienku, že identít bude zrejme viac ako desať. Má na rováši menšie trestné činy. Má kučeravé hnedé vlasy, orieškovohnedé oči a orlí nos.

12. *Kevin*. Vek 20 rokov, plánovač. Bezvýznamný kriminálnik, ktorý zorganizoval lúpež v lekárni Gray. Rád píše. Má blond vlasy a zelené oči.

13. *Walter*. Vek 22 rokov, Austráľčan. Považuje sa za lovca vysokej zveri. Má výborný orientačný zmysel a často ho využívajú ako pozorovateľa. Potláča emócie, je excentrický a nosí fúzy.

14. *April*. Vek 19 rokov, vykonávateľka pomsty. Hovorí s bostonským prízvukom. Zaoberá sa prevažne myšlienkami a plánmi na diabolskú pomstu voči Billyho nevlastnému otcovi. Ostatní o nej tvrdia, že je šibnutá. Rada šije a pomáha v domácnosti. Má čierne vlasy a hnedé oči.

15. *Samuel*. Vek 18 rokov, žid. Praktizuje ortodoxné náboženstvo a ako jediný verí v Boha. Je sochár a tesár, má čierne kučeravé vlasy a bradu a hnedé oči.

16. *Mark*. Vek 16 rokov, manuálny robotník. Iniciatívne nerobí nič, iba to, čo mu prikážu iní. Väčšinou vykonáva podradné práce, a ak nemá čo robiť, hľadá do steny. Niekedy ho volajú zombie.

17. *Steve*. Vek 21 rokov, večný imitátor. Vysmieva sa z ľudí a napodobňuje ich. Egomaniak. Jediný zo všetkých sa nestotožňuje s diagnózou viacnásobnej poruchy osobnosti. Jeho posmešné napodobňovanie iných ľudí často spôsobuje problémy ostatným.

18. *Lee*. Vek 20 rokov, komediant. Je vtipkár a šašo, duchaplný, no svojimi kanadskými žartíkmi vyvoláva vo väzení bitky, pre ktoré ho potom zatvárajú do samoty. Nezáleží mu na dôsledkoch jeho skutkov a život mu je ukradnutý. Má tmavo-hnedé vlasy a orieškovohnedé oči.

19. *Jason*. Vek 13 rokov, zúrivec. Hysterickými reakciami a výbuchmi hnevu, za ktoré ho potom trestajú, uvoľňuje nahromadené napätie. Uchováva si všetky zlé spomienky, takže ostatní na ne môžu zabudnúť. Má hnedé vlasy a hnedé oči.